

Haava

Tyypillinen haava on jonkin ulkoisen tekijän vaikutuksesta ihoon tai limakalvoon syntyvä vaurio. Pelkät ihon pinnalliset haavat eivät yleensä ole vaarallisia, mutta syvät haavat voivat edellyttää haavan sulkemista ompeleilla tai liimalla. Pinnallisten haavojen hoito onnistuu usein kotona.

Yleistä

Ihon tehtävä on suojata sen alla olevia kudoksia. Joskus pieni kolhaisu tai vamma aiheuttaa ihon pintakerroksen vaurion ja haavan. Ihoon voi syntyä myös pitkäaikaisen paineen vaikutuksesta niin sanottu painehaava.

Haavat eroavat toisistaan syntyvän ja sijainnin perusteella. Yleensä haavat ovat viilto- tai pistohaavoja, jonka on aiheuttanut jokin terävä esine. Väkivallan seurauksena voi syntyä ruhje- tai repimähaavoja ja myös puremisesta voi olla seurauksena haava. Raajoissa pinnallisten haavojen yhteydessä voi tulla vaurioita myös hermoihin, jänteisiin tai verisuoniin. Pienetkin haavat saattavat vuotaa paljon verta, jos ne sijaitsevat alueella, jossa on paljon verisuonia. Haavan huolellinen hoito auttaa haavaa paranemaan nopeammin, estää tulehdusten syntymistä ja vähentää arpikudoksen määrää.

Ensiapu ja itsehoito

Verenvuoto haavasta tyrehdytetään painamalla vuotokohtaa kevyesti. Haavaan ei kannata laittaa puhdistusaineita. Vuodon tyrehdyttämisen jälkeen haava puhdistetaan viileällä, juoksevalla vedellä ja mahdollisesti haavaan joutuneet irtonaiset vierasesineet (esimerkiksi hiekka tai lasinsirut) poistetaan kevyesti haavaan koskematta.

Haava on pinnallinen, jos se ei ulotu ihonalaista rasvakudosta syvemmälle, ja on korkeintaan kahden senttimetrin pituinen. Pinnallisen haavan hoito onnistuu yleensä kotikonstein. Haavan reunat suljetaan yhteen perhos- tai haavateipillä. Sulkemisen jälkeen haavan suojaksi voi laittaa puhtaan ja kuivan sidoksen. Haava pidetään puhtaana ja kuivana 3-7 vuorokautta haavan koosta riippuen. Tämän jälkeen haavan voi antaa arpeutua ilman siteitä.

Jos haavasta erittyy hieman keltaista tai vihertävää märkää, mutta haavan ympäristö ei punoita eikä kuumota riittää hoidoksi haavan suihkuttelu päivittäin. Haava arpeutuu lopullisesti noin kahden viikon aikana.

Milloin yhteys terveydenhuollon ammattilaiseen?

Terveydenhuollon ammattilaiseen on syytä olla yhteydessä, jos

- haava ei ole pinnallinen.
- haava on hyvin repaleinen, likainen tai haavasta puuttuu ihoa.
- haava vuotaa runsaasti eikä tyrehy 20 minuutin painamisen jälkeen.
- haava sijaitsee herkkien elinten (silmä, kurkunpää) tai käden alueella.
- haava on aiheutunut toisen ihmisen tai eläimen puremasta.
- haavassa on vierasesine.
- haava ei parane tai sen ympäristö alkaa turvota, punoittaa tai erittää märkää.

Liimausta tai ompelua vaativa haava tulee sulkea noin kuuden tunnin kuluessa sen syntymisestä. Sulkemisen viivästyminen lisää tulehdusriskiä.

Likaiseen tai eläimen puremasta aiheutuneeseen haavaan voi liittyä vähäinen jäykkäkouristusvaara. Ellet ole varma jäykkäkouristusrokotuksesi voimassa olosta, ole yhteydessä omaan terveyskeskuksen tai työterveyshuoltoon seuraavana arkipäivänä. Lisätietoa jäykkäkouristuksen ehkäisystä tapaturmatilanteissa löydät Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen verkkosivuilta:

- Jäykkäkouristuksen ehkäisy tapaturmatilanteissa (thl.fi)
<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/rokotteet-a-o/jaykkakouristus-kurkkumata-hinkuyska-polio-ja-hib-yhdistelmarokotteet/jaykkakouristuksen-ehkaisy-tapaturmatilanteissa>

Aiheeseen liittyvää

- Haava (Terveyskirjasto.fi)
https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00215

Yhteistyössä mukana:

DUODECIM
TERVEYSKIRJASTO

Versio 2.0 12.2.2021